

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 34

Pokračují jednání o změně ve financování obcí, aneb politiky máme už dost, chceme od všech poslanců práci

V sobotu 4. 6. 2011 proběhl v Praze v Průhoncích celostátní sněm hnutí Starostové a nezávislí. **Předseda Petr Gazík** tam mimo jiné řekl o současné politické situaci následující: „Situace se už velmi nachýlila a nedovedu si představit, že by mohla pokračovat tímto stylem. To všechno jsou závažná fakta, která občany znechucují. Jsme už na hraně. Byť jsme konzervativní strana a snažíme se trpělivě vyjednávat, naše trpělivost také není bezbřehá.“ **Ministr financí** seznámil delegáty s podobou reformy financování samospráv (to je obcí a měst), která má odstranit nespravedlnost v rozpočtovém určení daní (RUD), jež v současné podobě zvýhodňuje čtyři největší města na úkor všech ostatních měst a obcí.

Jak by se financování podle návrhu změny mělo dotknout naší obce? Do rozpočtu ze sdílených daní by nám přibylo na jednoho občana 2.100,- Kč navíc. Tak by každoročně přišlo na obecní účet navíc 1,5 milionu korun. To už je hezká částka. Ale věc je teprve ve stádiu návrhu, který připravilo Ministerstvo financí za silného tlaku a povzbuzování poslanců z řad strany STAN (Starostové a nezávislí). Návrh je na světě, a i to je již velký krok vpřed. Vzbudil sice velkou nevoli ze strany 4 neprávem nadfinancovaných měst (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň), kde třem posledním zůstaly v rozpočtu neodůvodnitelně peníze ještě z dob existence okresu. Změnou bychom se měli zařadit na evropskou úroveň, kde Praha bude mít trojnásobek finančních prostředků na obyvatele v porovnání s nejchudší vesnicí v Čechách. A ostatní budou poděleni spravedlivěji, to znamená téměř stejně. Nyní ale musí být návrh o změně uveden v život tím, že jej v parlamentu odhlasují. Pro naše poslance to bude ještě tvrdá práce, aby i kolegy z ostatních politických stran přesvědčili o užitečnosti a potřebě podpoření nového zákona o RUD. Pak již několik let vyvíjený tlak nás starostů by nebyl zbytečný. Vynaložený čas a úsilí se tak snad vrátí ve formě peněz navíc do měst a obcí, které byly dosud diskriminovány.

Nyní je nejvíc potřebné, aby nepadla vláda a také nebyly předčasné volby. Pak by veškerá práce byla zmařena a my starostové bychom s požadavky na spravedlivé rozdělení peněz byli zřejmě v bodu nula. To si všichni uvědomujeme. Proto v závěrečném usnesení, které sněm odpoledne schválil, delegáti také vyslovili silné znepokojení se stávající politickou situací a vyzvali koalici strany k větší konstruktivnosti.

Hnutí Starostové a nezávislí považuje stávající politickou situaci za hluboké zklamání nadějí, které voliči vyjádřili v loňských parlamentních volbách. Unikátní šance na provedení zásadních změn, které by pomohly zaručit dlouhodobou prosperitu a stabilitu země, jejích obcí a občanů, je promarňována ve skandálech některých politických stran a neochotě domluvit se a pracovat. Komunální politici, kteří tvoří hnutí Starostové a nezávislí, z praxe dobře vědí, že při řešení praktických problémů musejí osobní nevráživosti a politikaření stranou. Starostové a nezávislí proto vyzývají politickou reprezentaci státu, aby přestala veřejnost unavovat vnitřními spory a plně se věnovala práci na klíčových reformách a přípravě další legislativy nezbytné pro normální fungování naší země.

Mgr. Hana Štěpánová, starostka

Co je to IREDO ???

V Pardubickém a Královohradeckém kraji je připravována optimalizace regionální dopravy (IREDO). Společnost OREDO, která změny připravuje, slibuje, že by optimalizace měla do systému vnést úspory a zároveň by se dopravní obslužnost měla zlepšit. Jak tyto dvě věci skloubit, aby obě platily? Odbor dopravy Pardubického kraje slibuje například to, že bude využíváno více malých autobusů, které se za stejnou cenu budou moci „točit“ častěji. Měla by být rovněž zlepšena časová návaznost spojů. Lidé si budou moci zakoupit sešitové jízdní řády, kde bude i mapa tarifních zón. Z této mapy si každý cestující dokáže zjistit svoji trasu a cenu jízdného. Mapy budou vyvěšeny i na zastávkách. Bude se jezdit na jednu jízdenku vlakem i autobusem. Celý systém se připravuje a do chodu by se měl dát od 11. 12. 2011. Necháme se překvapit. -HŠ-

Ze života obce

- Od firmy **EKO-KOM a.s.** jsme získali za dobu od 1. 1. 2011 do 31.3. 2011 odměnu za tříděný odpad ve výši 9.021,- Kč.
- Ve vodárně v Morašicích na pozemku svazku Fiala **bude zhotoven nový vrt**. Máme příslibenou dotaci ve výši do 3,5 milionu korun. Cena bude dle hloubky vrtu a hloubka bude podle toho, na jak kvalitní vodu a její vydatnost se narazí. Byla podepsána smlouva o dotaci a práce budou zahájeny v nejbližších dnech. V době vrtání bude docházet zřejmě ke kalení vody v současném vrtu. Aby práce nemusely být přerušovány a obyvatelé obtěžováni neustálým zavíráním vody, je dohodnuto s firmou VHOS a.s. a VODOVODY spol. s r.o., že budou na vodovodním systému provedeny před zahájením akce drobné technické úpravy tak, aby mohla být přijímána pro Morašice voda z Osíka přes Řikovice a Lažany. Občané tak nezaznamenají negativní dopady v době, kdy bude hlouben nový vrt. (Drobné výpadky vody v květnu a v červnu byly způsobeny nefungující jednou fází z trafostanice u kravína.)
- **Výměna sloupů NN** ve starších částech Morašic, které mají být nahrazeny vodiči umístěnými v zemi, **se zřejmě v letošním roce neuskuteční**. V tom případě nebude provedena ani obcí plánovaná rekonstrukce veřejného osvětlení. K odsunutí prací dojde proto, že projektová dokumentace měla být hotova již na konci roku 2010. Ale nabylo tomu tak. Projednání ke stavebnímu povolení 2. etapy (té pozdější) proběhlo s odborem výstavby až 3. 5. 2011. **Zpomalení přípravy projektové dokumentace způsobilo několik občanů** (4), kteří bezdůvodně, anebo pod záminkami odmítali podepsání Smlouvy o zřízení věcného břemene vůči oprávněnému ČEZ a.s. Bez těchto podpisů nemohla být podána včas žádost o stavební povolení.
- **Co je letos již hotovo:** Byla vyměněna některá **stará okna za nová** v kuchyni MŠ a v restauraci U Růže. V loňském roce byla provedena revize většiny kanalizačních šachet. Dvě **šachty** byly ve špatném stavu a jsou již opraveny. Na sběrném dvoře je nainstalován zapůjčený **E-domek** na ukládání elektrospotřebičů určených pro recyklaci. V Řikovicích je **silnice na novém sídlišti** pro letošní rok již hotova dle plánovaného rozpočtu. U zdravotního střediska byla provedena **nová výsadba** a osazena **informační tabule se schránkami**. Před obecním úřadem je na parkovací ploše nakresleno **7 parkovacích míst**. To je z důvodu zabránění parkování kamionů. Občané si stěžovali, že se plocha nepřiměřenou zátěží rychle poničí a také, že o víkendů není možnost v těchto místech zaparkovat osobní automobily. Na hřišti v Morašicích byla **opravena přístupová cesta** k objektu občerstvení. Do obecní knihovny byly zakoupeny další **nové knihy**.
- Parkovací plocha na sídlišti Hřbitovní kvítí je nedostačující počtu zaparkovaných aut. Byla proto rozšířena o **parkovací místa v přilehlé louce**. Parkoviště je jen z recyklátu s ohledem na to, že v územním plánu je na sousedních pozemcích louky zakreslena plocha pro bytovou

zástavbu. Pokud by se někdy v budoucnu uskutečnila, pak toto místo pro parkování by bylo jediným možným, kudy by se od nových domů dalo vyjíždět a recyklát je poměrně levný a lehce odstranitelný materiál.

- V sobotu 28.5. 2011 uspořádali morašičtí hasiči tradiční **jarní soutěž pro hasičská družstva** ze širokého okolí. Soutěž se vydařila a morašičtí skončili na čtvrtém místě, říkovičtí na desátém místě. Všem závodícím gratulujeme. Novému hasiči zásahové jednotky bylo zakoupeno **vybavení k zásahu**, oblek, boty, kabát a přilba. Pardubický kraj nám na základě naší žádosti poskytl dotaci na **opravu požárního vozidla a novou řetězovou pilu** ve výši 15.000,- Kč.
- Máme vyrobeno **15 ks triček se znakem a nápisem Obec Morašice** a **15 ks kšiltovek** se znakem. Vše tmavě modré barvy. Trička bude využívat převážně školní klub při soutěžích.
- V letošním roce jsme se mohli podle pravidel zase účastnit **soutěže Vesnice roku Pardubického kraje**. I když jsme ještě neměli právo získat cenu nejvyšší, tak jsme se chtěli ucházet o další stuhy. Návštěva hodnotitelské komise u nás proběhla 26. 5. 2011. Získali jsme Diplom za příkladnou spolupráci obce se školou. Tato cena není ale bohužel oceněna finančně.
- Od Pardubického kraje jsme obdrželi **žádanou dotaci** 100.000,- Kč na opravu chodníku na sídliště Hřbitovní kvítí. Opravený chodník bude ukončen před Stavitelstvím Jokeš, protože v dalších místech bude již kopáno při rekonstrukci vedení sítí nízkého napětí. **Další menší dotace** byly rovněž získány od Pardubického kraje prostřednictvím Mikroregionů. Jedna bude použita na zaplacení opravy povrchů přístupových cest k občerstvení na hřišti a druhá na nákup dalšího herního prvku do zahrady mateřské školy.
- Protože jsou mezi občany, hlavně v Řikovicích, stálé připomínky k volnému pohybu psů na veřejných prostranstvích, byla odsouhlasena **Obecně závazná vyhláška obce Morašice č. 2/2011, o pravidlech pro pohyb psů na veřejném prostranství**. Tento dokument je přílohou Občasníku.
- Dne 27. 5. 2011 se naše obec účastnila **Dne dětí v rámci Mikroregionu Litomyšlsko - Desinka**. Tentokrát soutěže proběhly v obci Osík. Družstvo Morašic mladších žáků obsadilo 3. místo, starší žáci byli na 1. místě. Gratulujeme.
- Dne 24. 6. 2011 byl uspořádán dopoledne Dětský den pro žáky školy a školky. Odpoledne měl pokračovat na hřišti v zábavném duchu. Děti si měly zasoutěžit, užít zábavy na skákacím hradu a starší na skákacích botách. Měl přijet i kouzelník a také pán s vyřezáváním tvarů do ovoce. Akci měla zakončit uměle vytvořená pěna. Bohužel špatné počasí odpolední program značně omezilo a zkrátilo. Ale i tak poděkování patří všem pořadajícím, to je školnímu klubu, kulturní komisi obce, 30 studentům nejen z Morašic a hasičům.

Mgr. Hana Štěpánová

Díky zodpovědným občanům ušetřila naše obec životnímu prostředí řadu surovin

Loni občané odevzdali do sběrného dvora v Morašicích k recyklaci 48 televizorů a 27 monitorů

Naše obec už řadu let poskytuje občanům možnost třídít vysloužilé spotřebiče – mimo jiné televize a monitory. Nyní můžeme přesně vyčíslit, kolik elektrické energie, ropy, primárních surovin a vody jsme díky tomu ušetřili životnímu prostředí, stejně jako o kolik jsme snížili produkci skleníkových plynů nebo nebezpečného odpadu. Informace nám poskytla analýza neziskové společnosti ASEKOL, která pro nás zajišťuje sběr a recyklaci občany tříděných elektrozařízení.

Zpětný odběr a recyklace **jedné televize** uspoří tolik energie, kolik spotřebuje žárovka za čtyři měsíce nepřetržitého svícení, spotřebu ropy osobního automobilu za 22 km jízdy, nebo zabrání vzniku odpadní vody z deseti sprchování. Tato zjištění přinesla analýza dopadu sběru a recyklace televizí a

monitorů na životní prostředí, jejíž zpracování iniciovala společnost ASEKOL. Výsledek studie jednoznačně prokázal, že zpětný odběr elektrozařízení je pro životní prostředí přínosný.

Studie posoudila systém zpětného odběru televizorů a počítačových monitorů. Hodnotila jejich sběr, dopravu a zpracování až do okamžiku finální recyklace jednotlivých frakcí vyřazených spotřebičů do nového produktu, nebo k jejich konečnému zneškodnění. Pro každou frakci byly vyčísleny dopady na životní prostředí. Výsledky studie byly prezentovány jako spotřeba energie, surovin, emise do ovzduší, vody a produkce odpadu.

Z **Certifikátu Enviromentálního vyúčtování** společnosti ASEKOL vyplývá, že občané naší obce v loňském roce vyřídili 48 televizí a 27 monitorů. Tím jsme uspořili 11kWh elektřiny, 221 litrů ropy, 56 199 litrů vody a 505 tun primárních surovin. Navíc jsme snížili emise skleníkových plynů o tři tony CO₂ a produkci nebezpečných odpadů o 11 tun.

Když si uvědomíme, že například osobní automobil vyprodukuje za rok provozu dvě tony skleníkových plynů a jedna čtyřčlenná domácnost průměrně ročně spotřebuje 2,2 MWh elektrické energie, jsou to impozantní čísla.

Přestože studie byla zaměřena pouze na televize a monitory, přínos pro životní prostředí představuje samozřejmě i recyklace všech ostatních druhů starých spotřebičů. Dík si tedy zaslouží všichni, kteří elektroodpad nevyhazují do popelnic nebo dokonce do přírody, ale nosí jej do sběrného dvora.

Z materiálů firmy ASEKOL převzala H. Štěpánová

Toulky historií Lažan

Zbujníci Němečkové. Pazderna v Lažanech, která stávala u rybníčka „močidla“ na pozemku č.p. 14 v Lažanech při nynější višňářské silnici, nemívala dobrou pověst. Bydlel tu rod Němečků, hubatý, zlolajný a zlodějský! Nejpodarenější z nich byl poslední, který bydlel v pazderně se svojí kuběnou Žofkou mezi lety 1550-80. Tento Němeček byl těla hřmotného, hranatého, obličejem zločinného, který byl vrouben císařským vousem, nač byl jeho majitel velmi hrd, a byl silák. V Lažanech ale řádil, krad, nač přišel, klel, nadával, lid týral bez příčiny a při tom mu věrně a vydatně pomáhala jeho kuběna Žofka. Lidé se ho báli, vyhýbali se mu a utíkali před ním. Zle to vypadalo v hospodě a jmenovitě o muzice, přišel-li též Němeček se Žofkou i bez ní. Vždy více lidí poznalo pádnost pracek Němečkových a drápů Žofčinych. Dlouho Němeček byl pánem situace v Lažanech, neboť neměl odpůrce sobě v sále rovného. Avšak i jeho čas se naplnil. Jednou také přišel Němeček do místního hostince, když tam právě konala se svatební hostina a v krátkce na to počal prováděti svou. Týral svatebčany slovem, ba i hrubou silou, chtěl vyvolati pranic. O tom dověděl se Václav Macek, jehož podobizna je umístěna v této knize (v kronice Lažan), který tehdy byl mladý a silou kypěl. Nelenil a šel do hostince, tam popadl hromotluka, rozjančeného Němečka, a položil ho bez obalu na zem, až to v něm praštělo, a bylo po Němečkově slávě. Macek, třebaže i později musíval Němečka krotiti, stal se osvoboditelem obce, nač byl hrd. Němeček chodíval také do hospody někdy na svůj svátek, ale také ku zpovědi. Jednou po zpovědi a po mši zašel na faru a tam zle ztýral tělesně faráře. Po tomto svém hrdinství vrátil se do Lažan a přímo šel na radního, jehož také ztloukl, načež se kasal na celou obec, avšak selhalo mu. Macek totiž přišel včas a Němečka zahnal do jeho doupěte, kde se zatarasil. Němeček nepřestával jen na sousedech, nýbrž pro nedostatek jiných předmětů, což se po zakročení Mackově stávalo často, bil i svoji Žofku, které toto týrání stávalo se nesnesitelným, takže v ní uzrával čin pomsty. A stalo se. Přišlo posvícení, na které Němeček držel, neboť Žofka ho vždy uctila dobrou krmí, a byla příležitost rozehnat taneční zábavu v hostinci a někoho do krve zmlátit. I o tom posvícení byl Němeček v dobré náladě, pochutnával si na výrobcích kuchařského umění Žofčina a jmenovitě zašmákla mu maková bábovka, kterou však Žofka otráвила a Němeček ve velkých bolestech vypustil svoji až hříšně nekřesťanskou duši. Tak bídný konec vzal člověk, který smál se božským i světským zákonům a společenskému řádu, nedbal jich, a nebál se Boha a zeměpanských úradů, toliko Václava Macka, který silou svojí krotil ho, a četníků, kteří s ním prý hrubě nakládali, když pro nějakou krádež a neb roztlučenu hlavu, či zlomené žebro, ho vedli z Lažan do Litomyšle. Pazderna byla potom zbořena a více nepostavena, avšak mrzké činy Němečkovy uchovaly se v paměti občanstva lažanského do dneška, a mnohý vzpomínaje Němečka, řekne: „Inu, byl to hodný člověk, ale z obráceného konce.“

pro Občasník připravil František Krejčí

